سانشيدىڭ شينجياڭعا كومەكتەسۋى

تيانشان باۋرايىندا "ارمانداعان تۇرمىستى" ارلەدى

شينجياڭعا كومەكتەسۋ كەلبەتى

☐ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى گي يوۋجۇن، ەرىكتى ٴتىلشى ۋاڭ ۋي

ساحادا ۇلكەن سكريپكاشىنىڭ ساۋساعەنان تامىلجىعان كۇي توگىلدى، بۇلاق سۋىنداي سىڭعىرلاپ، كورەرمەننىڭ قۇلاق قۇرىشىن قاندىردى؛

ساحنا استىندا بەرىلە تىڭداعان كىشكەنتاي قازاق قىز ەرىكسىزدەن ساحناعا جاقىنداپ، مۋزيكانتتىڭ قاسىنا تاياپ، ۇيى تىڭدادى. ٴدال وسى ساتتە مۋزيكا عاجايىپ تۇقىم سياقتى ونىڭ جۇرەگىندە تامىر تارتىپ، ٴبۇر جارىپ جاتتى…

بۇل سانشيدىڭ مادەنيەت ارقىلى شينجياڭعا كومەكتەسۋ "چيڭچيبيك" ادەبيەت ـ كوركەمونەر وين ـ ساۋىق اترەتىنىڭ تيانشان بوعدا كولى كورىنىس رايونىندا وين قويعان كورىنىسى ەدى، سانشي ولكەلىك سيمفونيا وركەسترىنىڭ جوعارى داۋىستى ايەل ارتيسى گو يۇن تەبىرەنە: "مادەنيەتتى شىنايى مويىنداۋ ــ ەڭ تەرەڭ قاتپارداعى شىنايى مويىنداۋ، ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ تامىرى، ۇلتتار تاتۋلىعىنىڭ جانى ەكەندىگىن شىن جۇرەكتەن سەزىندىم"، ـ دەدى.

2020 ـ جىلى سانشيدەن 4 ـ توپتا شينجياڭعا كومەككە كەلگەن كادر ـ دارىندىلار "ۇتىلمالى تاياقشانى" جالعاپ، "سانشي ـ شينجياڭ سۇيىسپەنشىلىگىن" جالعاستىردى. اسقار تايحاڭشاننان تيانشان باۋرايىنا دەيىن 5000 شاقىرىمدى ەندەپ ٴوتىپ، سانشي ولكەسىنەن 4 ـ توپتا شينجياڭعا كومەككە كەلگەن كادر ـ دارىندىلار "مادەنيەت جەتكىزۋدەن" "مادەنيەت جەتىلدىرۋگە" دەيىنگى بورىشتى ارقالاپ، سانجين مادەنيەتى مەن شەكارا ٴوڭىر مادەنيەتىنىڭ توعىسپالى دامۋىن ىلگەرىلەتىپ، مادەنيەت اۋىس ـ كۇيىسىندە ەڭ كوركەم "سەنترلەس شەڭبەردى" كەسكىندەدى.

مادەنيەت ارقىلى ادام باۋلىپ، رۋحتى سومدادى

گۇل ـ بايشەشەك جايقالعان 5 ـ ايدا فۋكاڭ قالالىق مۇراجايعا بارساڭىز، فارفور بۇيىمدار، قىش بۇيىمدار، تەمىر بۇيىمدار، كەستە، اعاش ويما سياقتى 600دەن استام سانشيدىڭ حالىقتىق باعالى ساقتاما بۇيىمى جينۋ حالىقتىق مادەني مۇرالار اۋىس ـ كۇيىس كورمە سارايىنا قويىلعاندىعىن كورەسىز.

بۇل كورمەگە قويىلعان بۇيىمداردى سانشيدەگى حالىق اراسىنداعى ساقتاۋشىلار بەرگەن، حالىق تۇرمىسىمەن تىعىز قاتىستى، جەرگىلىكتى ەرەكشەلىك پەن ٴداۋىر ٴىزى قويىۋ، ونىڭ ۇستىنە تاريحي سۋرەت، كورىنىس مودەلى ارقىلى سانجين ٴداستۇرلى مادەنيەتىنىڭ وزگەشە تارتىمدىلىعىن جان ـ جاقتىلى ايگىلەگەن.

جينۋ حالىقتىق مادەني مۇرالار اۋىس ـ كۇيىس كورمەسى ــ سانشيدىڭ مادەنيەت ارقىلى شينجياڭعا كومەكتەسۋ ينجەنەرياسىنىڭ ٴبىرى، سونداي ـ اق سانشي ولكەسىنىڭ مادەنيەت ارقىلى شينجياڭدى نارلەندىرۋدەگى جاڭالىق اشۋ شاراسى.

"كورمە اشىلعاننان بەرى بۇقارانىڭ اڭىسى كۇشتى بولدى، تاماشالاۋشىلاردىڭ اياعى ۇزىلمەدى، قازىرگە دەيىن ەكسكۋرسيالاۋشىلاردان جينى 100 مىڭنان استام ادام (رەت) قابىلدادىق، مادەني ەسكەرتكىشتەر سانشي مەن شينجياڭنىڭ مادەنيەتىن توعىستىراتىن ساحناعا اينالدى"، ـ دەدى فۋكاڭ قالالىق مۇراجايدىڭ باستىعى گاۋ شياۋليڭ.

سانشي ولكەسى «نارلەندىرۋ» دەگەن ٴسوزدى ارقاۋ ەتىپ، سانشي مەن شينجياڭنىڭ ارالاسۋىن، ىشتەسۋىن، توعىسۋىن تەرەڭدەتىپ، جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىنىڭ كومەك قابىلداعان جەردەگى ىقپالىن كەڭەيتتى.

ٴار رەتكى قويىلىمدا سانشيدىڭ مادەنيەت ارقىلى شينجياڭعا كومەكتەسۋ "چيڭچيبيك" ادەبيەت ـ كوركەمونەر وين ـ ساۋىق اترەتىنىڭ ونەرپازدارى جەرگىلىكتى ٴار ۇلت بۇقاراسىمەن بىرگە تاماقتانىپ، بىرگە تۇرىپ، بىرگە قويىلىم قويىپ، ٴوزارا اۋىس ـ كۇيىس جاساپ، جەرگىلىكتى بۇقارانىڭ رۋحاني مادەنيەت تۇرمىسىنداعى جاڭا ارمان ـ تىلەگىن قاناعاتتاندىرۋمەن بىرگە، ەكى جەردىڭ ادامدارى اراسىنداعى سۇيىسپەنشىلىكتىڭ توعىسۋىن دا تەرەڭدەتتى.

3 جىلدا ونەرپازدار مەن بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى بولىمشە اترەتى سانشي ولكەسىنىڭ تاڭداۋلى جەرگىلىكتى تەاترىن جانە جيپەن وينالاتىن اعاش قۋىرشاق، جياڭجوۋ بارابان، سىرناي، قامىر ٴمۇسىن سياقتى "سانشي ەرەن ونەرىن" اۋىل ـ قىستاقتارعا، الەۋمەتتىك اۋماقتارعا، ليان ـ دۋيلەرگە جەتكىزىپ، جەرگىلىكتى بۇقاراعا ٴداستۇرلى مادەنيەتتىڭ وزگەشە تارتىمدىلىعىن جاقىننان سەزىندىردى.

مادەنيەت ارقىلى ادام باۋلىپ، زەيىن ـ زەردەنى ۇيىستىرىپ، رۋحتى سومداپ، تولاسسىز كۇش سالىپ، ۇزاق ۋاقىت ەڭبەك ٴسىڭىردى. سانشي ولكەسى مادەنيەت ارقىلى شينجياڭعا كومەكتەسۋدەگى "10 ٴىرى ارەكەت" جانە "بەس 100" جەلىلەس قيمىلىن ۇزدىكسىز ورىستەتكەنەن بەرى 100 ونەرپاز شينجياڭعا كەلىپ شىعارماشىلىقپەن اينالىسۋ، 100 باعالى مادەني ەسكەرتكىشتى شينجياڭدا ارالاپ كورسەتۋ، 100 ادەبيەت ـ كوركەمونەر تۋىندىسىن نەگىزگى ساتىلاردا ارالاپ كورسەتۋ، شينجياڭعا كومەكتەسۋ جەتىستىگى جونىندەگى 100 حابار كورمەسى، 100 حاتكەرلىك، سۋرەت تۋىندىسىن شينجياڭدا ارالاپ كورسەتۋ سياقتىلار جەرگىلىكتى ورىنداعى ٴار ۇلت كادرلارى مەن بۇقاراسىنىڭ جان دۇنيەسىنە ٴنار بەرىپ، سانشي مەن شينجياڭنىڭ مادەنيەت جاعىنداعى ارالاسۋىن، ىشتەسۋىن، توعىسۋىن پارمەندى ىلگەرىلەتتى.

مادەنيەت ارقىلى ادام تاربيەلەپ، جۇرەكتەردى نارلەندىردى

4 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى بيڭتۋاننىڭ ادەبيەت ـ كوركەمونەر سارا تۋىندىلارى ينجەنەرياسىن سۇيەمەلدەۋ نىسانى ــ تەاتر «بايتەك تاۋى» شينجياڭ حالىق تەاترحاناسىندا قويىلىپ، زالدا ينە شانشار جەر قالمادى.

اۋەن مەن سۇيىسپەنشىلىك توعىسقان قويىلىم، جان تەبىرەنتەرلىك وقيعا جەلىسى ەكى وتباسىنداعى ٴۇش ۇرپاق ادامىنىڭ شەكارا وڭىردە تاپجىلماي، وتانىنىڭ شەكارا جەلىسىن ومىرىمەن قورعاعان اسەرلى ىزگى ىستەرىن جاندى بەينەلەپ، زالداعى كورەرمەندەردىڭ القاۋىنا بولەندى.

"تەاترداعى اڭگىمە ٴبىزدىڭ تۇرمىسىمىز". كورەرمەن، شينجياڭ ٴوندىرىس ـ قۇرىلىس بيڭتۋانى 6 ـ شىسى بايتەك تاۋى مال فەرماسىنىڭ شەكارا قورعاۋشىسى پاردەن نۇرمان تەبىرەنە كوزىنە جاس الدى.

تەاتر «بايتەك تاۋىن» بيڭتۋان 6 ـ شىسىنىڭ ۋجياچۇي قالاسى مەن سانشي ولكەلىك تەاترحانا زەر سالا جاساپ، "بيڭتۋان پەرزەنتتەرىنىڭ پارتياعا ارناۋ جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەر ادەبيەت ـ كوركەمونەر كونسەرتى" تاڭداۋلى تەاتر سيلىعىنا يە بولىپ، 2022 ـ جىلعى بيڭتۋاننىڭ ادەبيەت ـ كوركەمونەر سارا تۋىندىلارى ينجەنەرياسىن سۇيەمەلدەۋ نىسانىنا ٴساتتى ٴوتىنىش ەتتى.

3 جىلدان بەرى سانشي ولكەسى كومەك قابىلداعان جەردە "سانجيننىڭ تارتىمدىلىعىنا، شينجياڭ ەرەكشەلىگىنە يە" ٴبىر توپ مادەنيەت سارا تۋىندىلارىن جاراتىپ، سانشيدىڭ مادەنيەت ارقىلى شينجياڭعا كومەكتەسۋ ماركاسىن ۇزدىكسىز جارقىراتتى.

«كوز باسى»، «ماتا كيگەن يۋي چەڭلۇڭ»، «رىشىڭچاڭ چەكحاناسى» قاتارلى سارا تۋىندىلار شينجياڭعا تارالدى. كومەك قابىلداعان جەردىڭ تاقىرىپتىق تۋىندى تەاترى «بايتەك تاۋى»، «تامىر تارتۋ»، «جيدە اعاشى»، «ٴومىر جىرى» ساحناعا كوتەرىلىپ، ەكى جەردىڭ مادەنيەت دارىندىلارى اۋىس ـ كۇيىسىن جانە كوركەمونەر سارا تۋىندىلارىن جاراتۋ اۋىس ـ كۇيىسىن ىلگەرىلەتىپ، بۇكىل ەل حالقىنىڭ شينجياڭدى تانۋداعى تانىسقىسىنا اينالدى.

مادەنيەت ارقىلى ادام تاربيەلەپ، جۇرەكتەردى نارلەندىردى. سانشي ولكەسى ىشكى جاقتا جەتەكشىلىك ەتۋ، سىرتپەن بايلانىس جاساۋ، ينتەرنەت جەلىسىندە جانە جەلىدەن تىسقارى، ارناۋلى كاسىپتى ۇشتاستىرۋ سياقتى فورمالار ارقىلى مادەنيەت كاسىپ سالاسىنا ٴتۇرلى باۋلۋ كۋرستارىن اشىپ، كومەك قابىلداعان جەرلەرگە مادەنيەت، ساياحات، راديو ـ تەلەۆيزيا، حاتكەرلىك، سۋرەت، ادەبيەت ـ كوركەمونەر، بەيزاتتىق مادەني مۇرا سياقتى سالالارداعى دارىندىلاردان 2000 ادامنان (رەت) استام تاربيەلەپ، تۇراقتاپ تۇراتىن مادەنيەت دارىندىلار قوسىنىن قالدىردى.

"مادەنيەتتى جەتكىزۋ" مەن "مادەنيەت جەتىلدىرۋ" قاتار وركەندەدى. سوڭعى جىلدارى سانشي ولكەسى شينجياڭعا كومەكتەسۋگە 140 ميلليون يۋان قارجى ورنالاستىرىپ، نەگىزگى ساتى مادەنيەت شەبىن قۇرىپ، پارتيا ـ بۇقارا قيمىل ورتالىعى سياقتى مادەنيەت ورىندارىنان 73 مىڭ شارشى مەتىرىن جاڭادان سالدى؛ فۋكاڭ قالاسىنىڭ كىتاپحاناسىنىڭ زەردەلى ميكرو اۆتوماتتى تۇعىرىن قۇرۋىنا دەم بەرىپ، 2096 تۇردەگى 5000نان استام حۇجاتتى جاڭالادى.

مادەنيەت ارقىلى ساياحاتتى ايشىقتاپ، كوڭىلدى ساياحاتتاۋعا دەم بەردى

شيۋاڭمۋدىڭ قولىنا ۇلكەن كيەلى شاپتول ۇستاعان جايداري بەينەسى، بوكەننىڭ سۋرەتى سالىنعان ٴتىنتۇر توسەنىشى ۇستەلدەردە "مەن مۇندالاپ"، كۇندەلىكتى ىستەلەتىن پەرزەنت دوربالار ادەمى دە ەبدەيلى كورىنەدى… كوپتەگەن ساياحاتشىلار تيانشان بوعدا كولى كورىنىس وڭىرىندەگى ساياحات ـ مادەنيەت جاسامپازدىعى ونىمدەرىنىڭ ۇنامدى، تانىمال بولعاندىعىن بايقادى. كىشىسى توڭازىتقىش جاپسىرماسىنان، ٴتىنتۇر توسەنىشىنەن تارتىپ، ۇلكەنى قۋىرشاق، جەيدە بولسىن، مەيلى اشەكەي بۇيىمدارى، الدە كۇندەلىكتى تۇتىنۋ بۇيىمدارى بولسىن، ٴبارى دە ساياحاتشىلاردىڭ قارسى الۋىنا يە بولدى.

2018 ـ جىلى سانشيدىڭ شينجياڭعا كومەكتەسۋ فۋكاڭ قالالىق بولىمشە قولباسشىلىق شتابى سانشيدىڭ كاسىپتىك ساياحات ـ مادەنيەت جاسامپازدىق اقىل ـ پاراسات ۇيىرمەسىن ەنگىزىپ، فۋكاڭ شيۋاڭمۋ مادەنيەتىنىڭ باسىمدىعىنان پايدالانىپ، كيىم ـ كەشەك، ازىق ـ تۇلىك، جاتىن ورىن، ٴجۇرىس ـ تۇرىس، وبراز سىندى 5 تۇردەن 80 نەشە ٴتۇرلى بۇيىمدى دەن قويا جوبالاپ، اشىپ، "بوعدا كولىن ٴسۇيۋ، فۋكاڭدى ٴسۇيۋ" جەلىلەس ساياحات مادەنيەت جاسامپازدىق ونىمدەرىن جاراتىپ، فۋكاڭ قالاسىنىڭ ساياحات ـ مادەنيەت جاسامپازدىق ونىمدەرىندەگى اق تاڭداقتى تولتىردى.

"مادەنيەت پەن ساياحات ٴبىرىن ـ ٴبىرى گۇلدەندىرىپ، ٴبىرىن ـ ٴبىرى تولىقتايدى. مادەنيەتتى ساياحاتپەن توعىستىرۋ بارىسى ساياحات ونىمدەرىنىڭ تارتىمدىلىعىن ارتتىراتىن تيجارات ٴتاسىلى بولۋمەن بىرگە، حالىق بۇقاراسىنىڭ مادەنيەت سەنىمىن كۇشەيتۋدىڭ دە ماڭىزدى جولى"، ـ دەدى سانشي ولكەسىنىڭ شينجياڭعا كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى مادەنيەت ـ ساياحات اۋىس ـ كۇيىس ٴبولىمىنىڭ باستىعى نيڭ جيۋي.

مادەنيەت توعىسسا، كوڭىل توعىسادى.

3 جىلدان بەرى ەكى جەردە "سانشي ـ شينجياڭ سۇيىسپەنشىلىگى. سانشي ـ شينجياڭ ساپارى" اتىنداعى حۋاڭحى ٴنومىرلى ارناۋلى پويەزى 32 رەت قاتىناپ، شينجياڭعا كىرگەن ساياحاتشى 20 مىڭ ادامعا (رەت) جەتىپ، سانجين ساياحاتشىلارىنا شينجياڭنىڭ كوركەم كورىنىسى مەن جەرگىلىكتى سالت ـ ساناسىن كورسەتۋمەن بىرگە، ەكى جەردەگى بۇقارانىڭ سۇيىسپەنشىلىك جاقتان توعىسۋىن دا تەرەڭدەتتى.

3 جىلدان بەرى سانشي ولكەسىنىڭ شينجياڭعا كومەكتەسۋ الدىڭعى شەپ قولباسشىلىق شتابى سانشيدە ىلگەرىندى ـ كەيىندى 6 رەت "سانشي ـ شينجياڭ سۇيىسپەنشىلىگى. سانشي ـ سانجي ساپارى" مادەنيەت ـ ساياحات تانىستىرۋ جيىنىن وتكىزىپ، ەكى جەردىڭ ساياحات سەرىكتەستىكتەرىن، ساياحات كاسىپورىندارىن ساياحاتتىق تانىستىرۋ ورىستەتۋگە ۇسىنىس ەتىپ، ەكى جەردىڭ مادەنيەت ـ ساياحاتىنىڭ ىقپالداسىپ دامۋىن جەبەدى.

3 جىلدان بەرى وتانىمىزدىڭ باتىس شەكاراسىندا سانشي شينجياڭعا كومەكتەسۋدە مادەنيەتپەن نارلەندىرۋدى جالعاستىرۋ ارقىلى كومەك قابىلداعان جەردىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋىنا تىڭ ومىرشەڭدىك كۇش ۇستەدى، سانشي مەن شينجياڭ ەكى جەردەگى حالىقتىڭ ارالاسۋىن، ىشتەسۋىن، توعىسۋىن پارمەندى ىلگەرىلەتىپ، سانشيدەن شينجياڭعا كومەكتەسكەندەردىڭ اۋەلگى ماقساتى مەن بورىشىن ايگىلەدى، بۇل ەكى جەردەگى بۇقارانىڭ كوڭىلىنەن تەرەڭ ورىن الدى.

بەينە توقتاۋسىز ايتىلىپ كەلە جاتقان جىر سەكىلدى، "ارمانداعان تۇرمىس" سانشي مەن شينجياڭنىڭ مادەنيەت اۋىس ـ كۇيىسىنىڭ توعىسۋى بارىسىندا ٴان ـ جىرمەن ارلەنىپ العا تارتا بەرەدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

«شي جينپيڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن ۇيرەنۋدەن سۇراۋ ـ جاۋاپتاردىڭ» اعىلشىن تىلىندەگى باسىلىمىن جۇڭگو حالىق باسپاسى، ۇيرەنۋ باسپاسى جانە يندىا جالپىلىق باسپاسى سەلبەسىپ باسپادان شىعارعان، دۇنيە جۇزىندەگى اعىلشىن ٴتىلىن قولداناتىن ەلدەرگە تاراتىلادى، بۇل حالىقارالىق قوعامنىڭ شي جينپيڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىنىڭ باستى مازمۇنىن جان ـ جاقتى تۇسىنۋىنە، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ تاماشا دۇنيە ٴجۇزىن قۇرۋدى ىلگەرىلەتۋگە كۇش سالاتىن جۇڭگو اقىل ـ پاراساتى مەن جۇڭگو جاۋاپكەرشىلىگىن تەرەڭ تانۋىنا پايدالى.

ورتالىق كوميتەت ۇگىت بولىمىندەگى جاۋاپتى جولداستار، مالايزيانىڭ ساياسي سالاسىنداعى، عىلىم سالاسىنداعى، اقپارات سالاسىنداعى، باسپا ٴسوز سالاسىنداعى ايگىلى قايراتكەرلەر جانە اقىل ـ پاراسات قويماسىنىڭ ۋاكىلدەرى تۇڭعىش تاراتىلۋ سالتى قيمىلىنا قاتىناستى.

جۇڭگو ــ ورتا ازيا باسشىلار ٴماجىلىسىنىڭ جەتىستىكتەرىن تياناقتاندىرۋ

شينجياڭنىڭ بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا تاسىلىندەگى زاتتارى تۇڭعىش رەت كەزەكشى ۇشاقپەن ەكسپورت ەتىلدى

انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى **چىن چياڭۋي** 5 ـ ايدىڭ 27 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. 5 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى كەشتە ۇرىمجى ديۋپۋ حالىقارالىق اۋەجايىندا بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا تاسىلىمەن ەكسپورت ەتىلەتىن 1.6 توننا كيىم ـ كەشەك CZ6029 كەزەكشى ۇشاعىمەن ۇرىمجىدەن وزبەكستاننىڭ تاشكەنتىنە جونەلتىلدى. بۇل ــ شينجياڭنىڭ بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا تاسىلىمەن ەكسپورت ەتىلەتىن زاتتارىنىڭ تۇڭعىش رەت كەزەكشى ۇشاقپەن ەكسپورت ەتىلۋى.

تۇڭعىش كەزەكتى جۇڭگو ـ ورتا ازيا باسشىلار ٴماجىلىسى كەزىندە جۇڭگو ورتا ازياداعى 5 ەلمەن سەلبەستىك بويىنشا ماڭىزدى جەتىستىكتەرگە قول جەتكىزدى، "ساۋدانىڭ دامۋىن ىلگەرىلەتۋ، ساۋدا قۇرىلىمىنىڭ كوپ نەگىزدەنۋىن جەبەۋ، ساۋدا ٴتارتىبىن ىقشامداۋ" ــ سولاردىڭ ٴبىرى. بۇگىنگى تاڭدا شينجياڭنىڭ بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا تاسىلىندەگى زاتتارىنىڭ تۇڭعىش رەت كەزەكشى ۇشاقپەن ەكسپورت ەتىلۋى ــ ٴدال وسى جەتىستىكتىڭ جاندى بەينەسى.

وسى توپتاعى ەكسپورت ەتىلگەن زاتتار ۇرىمجى بيانجياڭ قوناق ٴۇيى ساۋدا بازارىنان شىققان، اتالعان بازار 2022 ـ جىلى 9 ـ ايدا مەملەكەت بويىنشا 6 ـ توپتاعى بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا ٴتاسىلىن سىناق ەتۋ تۇيىندەرىنىڭ قاتارىنا كىرگەن. قازىر اتالعان بازاردىڭ بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا تاسىلىمەن ەكسپورت ەتىلەتىن زاتتارىن تاس جول، تەمىر جول، اۋە جولى سىندى 3 ٴتۇرلى حالىقارالىق زات اينالىمى تاسىلىمەن ەكسپورت ەتۋ جۇزەگە اسىپ، حالىقارالىق ساۋداگەرلەردىڭ پارىقتى زات اينالىمى قاجەتىن اناعۇرلىم قاناعاتتاندىردى.

"بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا ٴتاسىلى حالىقارالىق ساۋدا قابىلەتى جوق شاعىن، ۇساق كاسىپورىندار مەن جەكە ساۋدا ـ ونەركاسىپشىلەرگە حالىقارالداعى الارماندارمەن ساۋدا الىم ـ بەرىمىن جاساساتىن كوپىر سالىپ بەردى". شينجياڭ بيانجياڭ قوناق ٴۇيى شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى پارتكومىنىڭ شۋجيى، القا باستىعى جۋ جي ـ ۋيدىڭ ايتۋىنشا، بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا تاسىلىندە تاۋارلاردى بىركەلكى ٴوتىنىش ەتۋگە بولادى، كەدەندەگى مالىمدەۋ ٴتارتىبى ايتارلىقتاي ساپالانعان، سونىمەن بىرگە بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا ٴتاسىلى ارقىلى قۇن سالىعىن الماۋ، حالىقارالىق اقشاسىمەن ەسەپ جابۋعا رۇقسات ەتۋ سياقتى باسىمدىقتارعا يە ەكەن.

كەزەكشى ۇشاقتاردىڭ ٴساتتى ۇشىرىلۋىن قامتاماسىز ەتۋ ٴۇشىن اۋەجاي، وڭتۇستىك اۆياتسيا سياقتى كوپ تاراپ جانە كاسىپورىن كۇش بىرىكتىرە سەلبەسىپ، كەزەكشى ۇشاق جوسپارىنا ٴجىتى ىلەسىپ، كەدەننەن ٴوتۋ ۋاقىتىن بارىنشا قىسقارتىپ، ۇدايىلانعان جونەلتۋدىڭ جۇزەگە اسۋىن جەدەلدەتتى.

ٴۇرىمجى ديۋپۋ اۋەجايى كەدەنىنىڭ باستىعى حۋ جيەڭ مىنانى ٴبىلدىردى: وسى رەتكى كەزەكشى ۇشاقتىڭ ٴساتتى ۇشىرىلۋىن قامتاماسىز ەتۋ ٴۇشىن، ٴۇرىمجى ديۋپۋ اۋەجايى كەدەنى كەدەننەن وتكىزۋ دايىندىق جوباسىن دالمە ـ ٴدال جاساپ، كەدەننەن وتۋگە قولايلىلىق جاساۋ شاراسىن شىعارىپ، كەدەننەن ٴوتۋ ۋاقىتىن ونان ارى قىسقارتىپ، وسى زاتتاردىڭ شەكارادان جەدەل، ٴساتتى شىعارىلۋىنا كەپىلدىك ەتتى.

كەزەكتە ٴۇرىمجى بيانجياڭ قوناق ٴۇيى ساۋدا بازارىنان ەكسپورت ەتىلەتىن زاتتار، باستىسى، قازاقستان، وزبەكستان قاتارلى ورتا ازيا ەلدەرىنە جونەلتىلەدى.

ٴۇرىمجى ـ سانجي كەدەنىنىڭ ساندى مالىمەتىندە كورسەتىلۋىنشە، بىيل الدىڭعى 4 ايدا ٴۇرىمجىنىڭ سىرتقى ساۋدا يمپورت ـ ەكسپورت جالپى قۇنى 24 ميلليارد 570 ميلليون يۋانعا جەتىپ، بىلتىرعى ٴسول تۇستاعىدان 67.7% ارتقان. مۇندا ورتا ازياداعى 5 ەل ٴۇرىمجىنىڭ ەڭ ٴىرى ساۋدا سەرىگى بولىپ، يمپورت ـ ەكسپورت جالپى قۇنى ٴۇرىمجىنىڭ سىرتقى ساۋدا جالپى قۇنىنىڭ 70%نەن استامىن يەلەگەن.

ٴۇرىمجى ـ سانجي كەدەنىنىڭ ورىنباسار باستىعى لۋي شۋەنۋك مىنانى ٴبىلدىردى: ٴۇرىمجى ـ سانجي كەدەنى جۇڭگو ـ ورتا ازيا باسشىلار ماجىلىسىندە قول جەتكىزىلگەن ٴبىر قىدىرۋ سەلبەستىك جەتىستىگىنە ساي، بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا ٴتاسىلىن سىناق ەتۋ ٴتۇيىنىن شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا كەشەندى سىناق رايونى ساياساتىمەن قاباتتاستىرۋ جونىندە بەلسەنە ىزدەنىس جاساپ، شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋداداعى 2 ٴتۇرلى ساۋدا ٴتاسىلىن توعىستىرا سايكەستى دامىتىپ، بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا ٴتاسىلىنىڭ اقاۋسىز دامۋىن ىلگەرىلەتىپ، سىرتقى ساۋدا جاڭا كاسىپ كۇيىنىڭ، جاڭا ۇلگىسىنىڭ شينجياڭدا دامىپ زورايۋىنا دەم بەرەدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي ىستەپ، ارتىقشىلىقتاردى ساۋلەلەندىرىپ، ولقىلىقتاردى تولىقتاپ، ساياسي، ساياسات، گۋمانيتارلىق ىستەر، جاراتىلىستىق شارت ـ جاعداي، بايلىق ارتىقشىلىعى، ەسىك اشۋداعى وڭىرلىك ورىن سياقتى باسىمدىقتاردى تولىق ساۋلەلەندىرىپ، ەرەكشە باسىمدىققا يە كاسىپ سالاسىنىڭ دامۋ قۇرىلىمى، عىلىم ـ تەحنيكانىڭ جاڭالىق اشۋعا جەتەكشىلىك ەتۋ رولىن ساۋلەلەندىرۋ، نەگىزدىك قۇرىلعىلاردىڭ تىرەكتىك قۋاتى، سىرتقا ەسىك اشۋدىڭ دارەجەسى، تاريح، گۋمانيتارلىق جانە جاراتىلىستىق بايلىقتى قازۋ، اشۋ، پايدالانۋ، قالا، اۋىلدىڭ وڭىرلىك دامۋى، بازارلانعان، زاڭمەن باسقارىلاتىن، حالىقارالانعان شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسى، كادرلاردىڭ قابىلەتى، ماماندىعى جانە قىزمەت ستيلى سياقتى جاقتارداعى ولقىلىقتاردى، جەتەرسىزدىكتەردى جەدەل تولىقتاپ، ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدى ىلگەرىلەتۋدە جاڭا جول اشىپ، تىڭ ساتىعا قادام تاستاۋىمىز كەرەك.

جالپى ٴماجىلىس قاراپ ماقۇلداعان «جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق كوميتەتىنىڭ، شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ شي جينپيڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن ىشكەرىلەي ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، شينجياڭنىڭ ەكونوميكاسىنىڭ، قوعامىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىلگەرىلەتۋ ارەكەت جوباسى (2023 ــ 2025 ـ جىل)» ماسەلە تانىمى مەن جۇيە كوزقاراسىنا تابانىدى بولىپ، شينجياڭنىڭ رەفورما، دامۋ، ورنىقتىلىق جاقتارى قامتىلىپ، شينجياڭدى زاڭمەن باسقارۋ، شينجياڭدى ىنتىماقتاسا ورنىقتىرۋ، شينجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۋ، حالىقتى بايىتىپ شينجياڭدى گۇلدەندىرۋ، شينجياڭدى ۇزاق ۋاقىت باياندى كوركەيتۋ سىندى ستراتەگيالىق ورنالاستىرۋلاردى بەينەلەگەن، بۇل ــ ٴوزارا ساباقتاسقان، ٴبىرىن ـ ٴبىرى جەبەگەن، ىشكى بايلانىسى بار ورگانيكالىق تۇلعا. ٴبىز دامۋ مەن ورنىقتىلىقتىڭ، دامۋ مەن حالىق تۇرمىسىنىڭ، دامۋ مەن جۇرت تىلەگىنىڭ تىعىز بايلانىسىن تەرەڭ ۇعىنىپ، ٴوز اماليەتىمىزبەن ۇشتاستىرىپ، تارماقتار، تۇرلەر بويىنشا جوبا مازمۇنىنداعى شارالاردى تياناقتاندىرىپ، باياندى تىنىشتىققا قاتىستى ٴتۇبىرلى سيپاتتى، نەگىزدىك سيپاتتى، ۇزاق بولاشاقتىق سيپاتتى قىزمەتتەردى تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، شينجياڭ ەرەكشەلىگىنە يە جوعارى ساپالى دامۋ جولىن قۇلشىنا اشۋىمىز كەرەك.

تۇتاس شينجياڭ شاحمات تاقتاسى بولسا، وڭتۇستىك شينجياڭ "شاحمات كوزى" سانالادى، ال "شاحمات كوزىن" جانداندىرۋ شينجياڭ قىزمەتىنىڭ جالپى جاعدايىنا سايادى. جالپى ٴماجىلىس قاراپ ماقۇلداعان «جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق كوميتەتىنىڭ، شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن جەبەۋ جونىندەگى ٴبىرقانشا ساياسات ـ شاراسىنىڭ» قۇنى جوعارى، باعىتتاماللىعى كۇشتى. ٴبىز "ەكى كەلەلى جاعدايدى" كوكەيدەن شىعارماي، "مەملەكەتتىڭ ٴىرى ٴىسىن" ەستە بەرىك ساقتاپ، باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ وڭتۇستىك شينجياڭ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەۋ جونىندەگى ماڭىزدى شەشىمدەرى مەن ورنالاستىرۋلارىن باتىل دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ بايلىق ارتىقشىلىعىن، وڭىرلىك ورىن باسىمدىعىن جانە دامۋ نەگىزىن تياناق ەتىپ، كورنەكتى ماسەلەلەر مەن ولقىلىقتاردى، ٴالسىز تۇستاردى دالمە ـ ٴدال تاۋىپ، داعدىلى قاعيدانى بۇزىپ، ەرەكشە ٴىستى ەرەكشە ٴبىتىرىپ، كەشەندى شارا قولدانىپ، ماڭىزدى تۇيىندەردە سەرپىلىس جاساپ، ٴتۇرلى قولداۋ ساياساتتارىنان تولىق، ويداعىداي پايدالانىپ، وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىلگەرىلەتۋدە جاڭا جاعداي اشۋىمىز كەرەك.

تاريحتىڭ كارتيناسى ٴدۇبىرلى جورىق ۇستىندە كەسكىندەلەدى؛ ٴداۋىردىڭ داڭقى جالعاستىرا كۇرەس جۇرگىزۋ بارىسىندا جازىلادى. ٴبىز شي جينپيڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يدەياسىن ۇيرەنۋ، دايەكتىلەندىرۋ نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن وراي ەتىپ، ۇيرەنۋ ارقىلى رۋحتى سومداۋعا، ۇيرەنۋ ارقىلى پاراساتتى ارتتىرۋعا، ۇيرەنۋ ارقىلى ستيلدى دۇرىستاۋعا، ۇيرەنۋ ارقىلى ىستەۋدى جەبەۋگە تابانىدى بولىپ، دۇرىس ناتيجە كوزقاراسىن بەرىك ورناتىپ، "ٴاردايىم قام جەپ تۇراتىن" جاۋاپكەرشىلىك سەزىمدى شىنايى كۇشەيتىپ، العان بەتتەن قايتپايتىن كۇرەسكەرلىك بەينە جانە ماڭگى بويكۇيەزدىككە سالىنبايتىن رۋحاني كۇيمەن، ٴبىر نيەتپەن ىنتىماقتاسا قۇلشىنا ىستەپ، ٴورىس اشا العا ۇمتىلىپ، تياناقتاندىرۋدى يگەرىپ، جوعارى ساپالى دامۋدا تىڭ جەتىستىكتەرگە قول جەتكىزۋدى ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزامانداندىرۋدىڭ شينجياڭ امالياتىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتىپ، ىنتىماقتى، جاراسىمدى، گۇلدەنگەن، باي، وركەنيەتتى، العا باسقان، تىنىش ٴومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشىرگەن، ەكولوگياسى تاماشا شينجياڭدى قۇلشىنا قۇرايىق.